quem beata v̾go Maria liberauit a dam
natione et ptāte demonū. Hoc q̄re ibidē
lj. Item ſciendū ꝙ eſt multū vtile ieiu-
nare vigilias beate Marie v̾ginis. Exem
plum de illo q̇ q̄ttuor vigilias p̈ncipales
Marie v̾ginis ieiunauit in pane et aqua
et non potuit mori niſi confiteret᷑. et ſacr̄m
eucbariſtie ſumeret. Hoc quere ibidē lv.
Ultimo eſt ſciendū. ꝙ pie eſt credendū
et ſperandū. ꝙ beata v̾go Maria non ſi-
nit hominē aliquē dānari q̇ ei fideliter ſer-
uiuit. Hoc oñditur in illa magna pecca-
trice q̄ eam q̄tidie ſalutauit. et ei vnā miſ-
ſam cōpauit. et ſic ſaluata eſt. Hoc exē-
plum quere ibidem lxxiij.

De ſancto bartholomeo apo-ſtolo. Sermo. xxxiij

Hoc eſt precep
tum meū vt diligatis inuicē ſicut
dilexi vos. Ita ſcribit᷑ Joh. xv. ⁊
in inſtātis feſtiuitatis euāgelio: Sepe īdu
cit nos dñs nr̄ Jeſus chriſtus ad dilectio-
nem p̱ximi. et ꝑ cōſequens ad dilectionē
dei. q: deus in hoīe aut diligitur. aut odit᷑
Vñ Chryſo. ſuper Matth. Sicut rex in
imagine ſua honoratur. ſic deus in homie
diligitur vel oditur. Nō pōt hoīem odire
q̇ deū amat. nec pōt deū amare q̇ hominē
odit. Et ḡ in h̓ ꝙ chriſt⁹ nos īducit ad di-
lectionē p̱ximi. inducit nos p̓iter ad dile-
ctionē dei. Vñ in p̄ſenti ſmone ad hono-
rem ſancti Bartholomei tria ſunt dicēda
Primo p̈uilegia ſācti Bartholomei. Se
cundo aliqua ꝓ informatiōe nr̄a. Tertio
aliqua miracula. Quantū ad p̈mū cōſi
deranda eſt magna libertas dei q̄ ꝓ modi
co et trāſitorio honore quē ſancti ſibi exhi
bent ī terris. eos gl̄ificare dignatur ī celis.
Talis fuit beat⁹ Bartholome⁹ q̇ deū ho-
norauit. et ideo deus eū p̈uilegiauit mul-
tipliciter. Et primo in h̓ ꝙ ipſuȝ ex omib⁹
mūdi hoīb⁹ elegit in ſuū apl̄m. Secun-
dum p̈uilegiū. q: nobilis fuit inter cete-
ros apl̄os. Nā ſanct⁹ Andreas et fr̄ eius
Petrus fuerūt piſcatores. Ɛilr̄ ſanct⁹ ia
cobus et ſctūs Jobes duo fr̄es. fuerūt pi-
ſcatores. h̓ ipſe fuit nobilis. Et in ſignum
hui⁹ fuit veſtit⁹ collobio albo. et pallio al-
bo. qđ ꝑ ſingulos angulos gēmas habu-
it purpureas. et in vigintiſex annis veſtes
ei⁹ et ſādalia nō ſordidāt᷑ nec veteraſcunt
Tertiū p̈uilegiū. q: fuit magne deuoti-
onis et ſctītatis. q: centies in die et cēties in
nocte coram deo genua ſua flectebat. ⁊ ſic
oēs taȝ actus diurnos q̄ȝ nocturnos orō-
nib⁹ p̄ueniebat. Aug. in quadā epl̄a. Om
ne qđcūq̄ȝ inchoaueris facere. p̈mo īuoca
deum et grās ei age. et cū cōſūmaueris il-
lud illi r̄ fac. Vñ etiā Hiero. Nec cibū āñ
ſumat᷑. niſi orōne p̄miſſa. nec recedet᷑ a mē
ſa. niſi grē referāt᷑ creatori. Quartū p̈ui
legiū. ꝙ non ſolū fuit apl̄s. h̓ etiā martyr.
Vñ rex aſtrages iuſſit apl̄m p̈mo fuſtib⁹
cedi. ſecūdo ſiccaſum viuū excoriari. tertio
fecit ipſum decollari. Quintū p̈uilegiū
q: ipſe ſeptimū articulū de duodecim arti
culis cōpoſuit dicēs: Aſcendit ad celos ſe-
det ad dexterā dei patris om̄ipotentis. In
iſto articl̄o attēdere debem⁹ ꝙ chriſt⁹ aſcē
dit gaudenter. ſm illud p̄s. xlvi. Aſcen-
dit de⁹ in iubilatiōe. Nec ipſe ſol⁹ aſcēdit
h̓ oēs aīe q̄ ab ipſo d̾ lymbo liberate fuerūt.
videlicet. ſctōꝝ patꝝ. ꝓphetaꝝ. p̈riarchaꝝ
ſctōꝝ īnocentuȝ. ſancti Jobis baptiſte. et
oīuȝ ſctōꝝ iuſtoꝝ. q̇ fuerūt ab initio mūdi
mortui et purgati. Hee aīe ſingule cū chri-
ſto aſcēderūt. et fuerūt in maxima iubila-
tione. Vñ in p̄s: Aſcēdēs in altū captiuā
duxit captiuitatē. i. illos q̇ fuerūt captiui ī
lymbo inferni. Sextū p̈uilegiū. q: feſtū
ei⁹ hodie ī toto mūdo ſolēnit᷑ celebrat᷑ ⁊ vi
gilia ei⁹ ſub p̄cepto ieiunat᷑. Septimū
p̈uilegiū. q: q̄tidie in ſingulis miſſis ī toto
mūdo noīat᷑ Quantum ad ſecundam
ꝑtē ſciendū. ꝙ p̱ximū diligere tenem̄ ꝓpt᷑
naturalē attinētiā ſiue parētelā. Oēs eni
ſum⁹ fr̄es ex vno pr̄e. et etiā ex vna matre.
ſcȝ ab adā et eua ꝓgeniti. et ab vno patre
celeſti creati. Et inſup oēs habem⁹ vnum
baptiſma. vnā hereditatē in celo poſſidē-
dā. Vñ Aug. Omes fr̄es ſum⁹ ſm ꝙ ho-
mines ſum⁹. Itē Aug. Voluit de⁹ vnicū
hominē formare in p̈ncipio. a q̇ oēs hoīes

proceder͞et· vt tanq̄ȝ fr̄es ſe oīes hoīes
amarent. Jtē diligēdus eſt ꝓximus ꝓpter
p̄cepta dei· Vñ dr̄ in euāgelio hodierno:
Hoc ē p̄ceptū meū vt di·inui· Et ī hac
charitate ꝓximi eſt q̇ntuplex ḡdus. Nam
p̄mo debet q̇s diligere vxorē et parentes.
Unde q̄ritur vtꝝ vir pl⁹ debet diligere
vxorē q̄ȝ ꝑentes. Rn̄det̄ ꝙ ſic cordiali di/
lectione· ſ; plus debet honorare ꝑentes ver
bis et factis. Vñ Geñ·ij·legit̄ ꝙ adā poſt
creationē Eue dixit: Hoc nūc os ex oſſib⁹
meis·et caro de carne mea· q̄ƺobrē relinq̇t
hō p̄rem et matrē et adherebit vxori ſue.
Secūdo debet q̇s diligere pueros ⁊ co
gnatos·qꝛ dicit ſanctus Tho· ij·ij·q·xxvi
Jlli q̇ nobis cōiuncti ſunt ꝑ carnis origi/
nem ſpecialius ſunt diligēdi. Tertio do
meſticos. Quarto extraneos. Quin/
to inimicos. Vñ h̄ q̄ritur vtrū inimici q̇
ſunt mali ſint diligēdi. Rn̄detur inquātū
inimici ſunt mali·ſic cōſiderādo q̄ƺtum ad
culpā ſic ſunt odiēdi. Vñ deus odit ma/
los tali modo inquantū mali. Vñ in p̄s.
cxviij. Iniq̄s odio habui. Sed cōſiderā/
do inimicos et malos inquātū hoīes ſunt·
ſcȝ ad imaginē dei facti· et adhuc ſunt in
via et in potētia veniēdi ad penitentiā et
ad beatitudinē·ſic ſūt diligēdi. Vñ Aug⁹
Cū dico: hō malus duo dico·ſ·hō ⁊ mal⁹
inquantū hō eſt diligēdus·inquantū ma/
lus eſt odiendus. Et ideo licet maloꝝ ho/
minū malicia ſit odienda· ipſa tn̄ natura
poſſibilis beatificari eſt diligēda. Et ideo
dicit dn̄s Matth·v· Diligite inimicos ve
ſtros et bn̄facite his q̇ oderūt vos·⁊ orate
ꝑ ꝑſequētib⁹ et calūniantib⁹ vos. Sed
diceres quō debeo diligere ꝓximū. Rn̄
detur ſ͞m ꝙ habet̄ Matth·vij. Oīa que/
cunq̄ȝ vultis vt vobis faciāt hoīes et vos
facite illis. Item illud Tobie·iiij. Qđ ab
aliis oderꝭ tibi fieri·ne tu aliis fecerꝭ. Quā
tum ad tertiā ꝑtem ſciendū·ꝙ oēs hoīes
debent hodie ſctm̄ Bartholomeū tāq̄ȝ ſin
gularē ꝑatronū inuocare in oīb⁹ infirmi/
tatib⁹ et neceſſitatib⁹ ſuis. Et p̄mo q̇ pati/
untur febres. Vñ quidā adoleſcēs cuȝ ni/
mio febris feruore et ſolutione ac vomitu

iam morti ꝓximus eſſet·poſtulauit ſanita/
tem a beato Bartholomeo· q̇ ſtatim ſan⁹
effectus eſt· et receſſit valēs. Jtē q̄dā mu/
lier cū nimia febre añ corp⁹ apl̄i ſe ꝓiciēs
poſtulabat mīam dei· q̄ int̄ceſſione ſancti
Bartholomei· ſana receſſit· gr̄as agens
deo. Jtē ſuccurrit v̾ginib⁹ febricitātibus
Vñ q̄dam ſāctimonialis q̄ laborabat ni/
mio febris calore·et ḡuez dolorē capitꝭ pa/
tiebatur ꝑ longū temp⁹·et vnū brachium
leſū habebat·ita vt illud nō valeret ad os
ꝑducere·et iacuit añ pedes apl̄i·et de oīb⁹
ſana receſſit·gr̄as agens deo. Jtē q̇ pati/
untur dolorē oculoꝝ. Vñ q̇dā clīcus cui⁹
vnū oculū infirmitas lōgo tempe fecerat
egrotare·per orōnem beati Bartholomei
apl̄i ſtatim ſanitatē recepit· ita vt nulla ī
codē oculo macula remaneret. Jtē q̄dam
ſctīmonialis femīa hn̄s oculos lippos ve/
niēs ad ſepulcꝝ beati Bartholomei·⁊ ip/
ſum deuote implorauit·⁊ ſtatim ſanata ē
Jtem q̄dā mulier ꝑ oculoꝝ dolore exceca/
ta ē·q̄ ducta ad ſepulcrū ſancti Bartho/
lomei·et ibi aliqualit̄ diu iacens·⁊ ipſū de
uote inuocās ſanata eſt et illumīata· et ſi/
ne dolore receſſit. Jtem paralitici debent ip/
ſum inuocare· Vñ q̄dā puella q̄ lōgo tp̄e
fuerat paralitica· et mēbris oīb⁹ diſſoluta·
ꝓiecta añ corpus apl̄i Bartholomei· cui
diuina gr̄a ꝑ meritū ipſius Bartholomei
apl̄i·ita ītegerrimā ꝯſtitit ſanitatē· vt nec
ſignū p̄ſtine infirmitatꝭ ī ea repiri poſſet· ſ;
valēs ac leta receſſit exiliēs et laudās deū
Jtē ſctūs Bartholome⁹ habet ꝑtātē ſup
demones. Vñ p̄cepit demoni dicēs: Cō
fitere īmūde ſpūs iſtos hoīes q̇ h̄ in tēplo
iacēt infirmi q̇s eos leſit. Rn̄dit demon:
Princeps nr̄ diabol⁹ ipſe nos mittit ad
hoīes vt ledam⁹·p̄mo carnē coꝝ·qꝛ ī aīas
coꝝ nō poſſum⁹ hr̄e ꝑtātem· niſi ſacrifica/
uerint·ac vbi ꝓ ſalute corꝑis nobis ſacri/
ficauerint·ceſſam⁹ nocere eis·qꝛ tūc in aīaſ
coꝝ hr̄e incipim⁹ ꝑtātem. Jam ḡ ꝑ h̄ ꝙ ab
eoruȝ leſione ceſſam⁹· videm̄ curare eos·⁊
colimur q̄ſi dij·cū ꝓcerto ſimus demones·
et nihil poſſumus nob̄ aut aliis ꝓdeſſe· ſ;
ſemꝑ q̄rimus hoīb⁹ obeſſe. Jtē legitur ꝙ

ſanctus Bartholomeꝰ lõgo tp̃e orauit ꝓ
q̃dã ꝑpl'o· et illi nõ ſe emẽdauerũt· tũc dei
iuſticia ꝑmiſit vt a paganis q̃ſi oẽs fuerĩt
deleti· ⁊ ſctũs Bartholomeꝰ apparuit cui-
dã ꝑſone deuote dicẽs: Per lõga ãnoꝝ
tp̃a ꝓ h̃ ꝑpl'o deũ dep̃catꝰ ſũ· et meis p̃cibꝰ
cõſenſit deꝰ ꝙ vſqʒ nũc ꝑſtiterũt ĩ pace et
ſecuri· ſʒ qꝛ multiplicata ſũt mala· et nulla
ſubſecuta eſt illius ꝑpl'i emẽdatio· ideo iaʒ
vltra non potui impetrare a deo liberatio-
nem vlteriorem· ideo omẽs quaſi perierũt

De natiuitate glorioſe virginis marie. Sermo· xxxiiij·

Sapientia edificauit ſibi domũ. Prouer· ix.
Cupiẽs dei filiꝰ ꝑ ſuſceptionẽ
humane carnis habitare no-
biſcũ· nullã domuʒ ſpecialẽ inuenire potat
q̃ tantã ac talẽ habitatorẽ digna recipere
eſſet· et iõ oportuit vt ipſã de nouo edifica
ret. Iſta domꝰ ẽ beata v̾go Maria q̃ ho-
die nata ẽ· de q̃ dĩ Eccl· xxiiij. Qui creauit
me req̃e· in tab· m· Et q̃uis tota trinitas
iſtã domũ edificauerat· pr̃ tñ et ſpũſſãctus
edificauerĩt eã filio· filiꝰ aũt q̃ ẽ dei ſapiẽa
edificauit eã ſibi· Iõ dĩ: Sapiẽa edi· ſi· d·
Vñ ĩ p̃nti ſ̾mone ad honorẽ v̾ginis glĩo
ſe tria ſũt dicẽda. Primo q̃re h̃ feſtũ eſt a
nob ſolẽniter celebrãdũ. Secũdo aliq̃ ꝓ ĩ-
formatione nr̃a. Tertio aliqua miracula·
Quantũ ad p̾mã ꝑtem illiꝰ ſ̾monis eſt
ſciendũ· ꝙ h̃ feſtũ natiuitat̃ v̾ginis marie
ſolẽniter et deuote et letãter ẽ ab oĩbꝰ chri-
ſtifidelibꝰ celebrãdũ. Primo ꝓpter ipſã
beatã v̾ginẽ Mariã· qꝛ ſi eã corde diligi-
mꝰ· gaudebimꝰ vtiqʒ· qꝛ hodie nata ẽ q̃ ẽ
mr̃ nr̃a ⁊ dñã angeloꝝ· et iõ eccl'ia cãtat in
itroitu miſſe: Gaudeamꝰ oẽs in dñõ. Se-
cundo ꝓpter filiũ qꝛ ſibi reputat eẽ factũ
q̇cquid matri honoris aut ſ̾uitij exhibetur
Vñ Hiero. in ſ̾mone. Quicq̇d genitrici
eiꝰ officioſiſſime impendit̾ totuʒ deo attri
buit̾. Vñ etiã Berñ· omel· iiij· ſup euãge
lio Miſſus ẽ. Nõ eſt dubiũ q̇cq̇d in lau-
dibꝰ mr̃is ꝓferimꝰ ad filiũ ꝑtinere· et rurſũ
cũ filium honoramꝰ a laudibꝰ mr̃is nõ rece
dimus. Vñ etiã Damaſ· Honor qui ad
ipſã eſt· ad deũ q̇ ex ipſa incarnatus eſt re
ducit̾. Caſſio. O Maria tu patrona hu-
mani generꝭ· tu afflictis reis medicina ſin-
gularis. Quis nõ tuo egebit munere cuʒ
peccare ſit cõmune. Berñ. Nõ ſũt tot hu-
mane neceſſitates· q̇t in beata v̾gine Ma
ria efficaces ſubuẽtiones. Idẽ. Taceat q̇
beatã Mariã v̾ginẽ inuocauit· et non ex-
auditꝰ ſit. Tertio ꝓpter nr̃am ꝓpriã vti-
litatẽ· Nã multũ vtile et fructuoſũ ẽ nob
honorare beatã v̾ginẽ Mariã· ⁊ eã dilige
re· et ei fidelit̾ ſ̾uire. Unde Berñ. O felix
Maria· q̇ te diligit· deũ honorat· qui tibi
ſ̾uit deũ reficit· q̇ tibi adheret· a deo nũq̃
derelinquet̾· q̇ tuũ nomẽ puro corde inuo
cat· q̇cquid poſtulat indubitãter cõſeq̃tur
Item ſciendũ ꝙ tres natiuitates in ãno
eccl'ia ſolẽnizat· ſ· natiuitatẽ chriſti· marie
⁊ iohis baptiſte. Nec imerito. Chriſtꝰ enĩ
plenꝰ fuit grã ĩ cõceptu ⁊ ortu· dñs oĩuʒ
graꝝ· de quo dĩ Ioh· j. Plenũ gr̃e ⁊ veri
tat̃. Iohẽs baptiſta in ſuo ortu fuit plenꝰ
grã et nunciꝰ gr̃e. Luc· j. Spũſancto re-
plebit̾ adhuc ex vtero matris ſue. Maria
hodie nata ẽ in grã· ⁊ eſt mr̃ ⁊ diſtributrix
gr̃e. Vñ Eccl· xxiiij. In me oĩs grã. Vñ
Berñ· Nõ decuit Mariaʒ cões grãs hr̃e
nec paucas· ſʒ q̇cq̇d ſũmũ· q̇cquid altiſſi-
mum fuit ĩ gratia· hoc totũ abũdãtiſſime
poſſidebat. Vñ iteꝝ Berñ. Ego puto ꝙ
copioſior ſanctificatiõis b̃ndictio q̃ʒ ĩ ali-
os ab vtero ſanctificatos in eam deſcẽde-
rit· q̃ non ſolũ ipſiꝰ ortuʒ ſanctificaret· ſed
etiã eius vitã deinceps imunẽ ab oĩ pctõ
cõſ̾uaret· qđ alteri nemini in nat̃ mulierũ
credit̾ eſſe donatũ. Unde ſciendũ· ꝙ bea
ta v̾go altior eſt oĩbꝰ hoĩbꝰ. Ergo canitur
de ea: Virgo ſingularis int̾ oẽs mit̃. Et ĩ
his tribꝰ nec p̾mã ſilẽʒ viſa ẽ hr̃e· nec ſequẽ
tem· ſ· ꝓpter graꝝ plenitudinẽ· v̾tutũ pul
critudinẽ· meritoꝝ multitudinẽ. Sed ex
quo hodie ſolẽniter in toto mũdo feſtũ na
tiuitatis v̾ginis Marie celebrat̾: Tunc
p̾ncipaliter dicendũ eſt quõ cõcepta eſt et
nata ſit. Et hãc hiſtoriã q̃re ante in feſto
cõceptiõis glĩoſe v̾ginis· ſermõe· v. ꝑte· j·